

การพัฒนาการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
แบบอริยสัจ 4 สาระวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
The Development of Problem Solving Thinking and Learning
Achivement By Four Noble Truths Metho on Ecomomics Subject
for Prathomsuksa 6 Students

วรัญญา เป็ดทอง¹ สมชัย ศรีนอก² พระครูปิยธรรมบัณฑิต³
Warunya Pedthong, Somchai Srinok, PhrakhruPiyathambundit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์ ผลการวิจัยการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 86.45/88.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2. ความสามารถในการแก้ปัญหของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords): อริยสัจ 4; กิจกรรมการเรียนรู้; วิชาเศรษฐศาสตร์; การแก้ปัญหา

Received: 2022-09-08 Revised: 2022-09-24 Accepted: 2022-09-27

¹ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Department of Social Studies Teaching, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya
University. Corresponding Author e-mail: gamplak0107@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Abstract

The thesis entitled consisted of two objectives. The study aimed 1. create and find efficiency of a Problem Solving Thinking lesson plan that accounted with criteria set, 80/80 2. To compare the Problem Solving Thinking ability before and after learning through lesson plans of Problem Solving Thinking using the Four Noble Truths Method on Economics Subject for Prathomsuksa 6 students. 3) To compare learning achievement on Economics Subject before and after learning through lesson plans of Problem Solving Thinking using the Four Noble Truths Method on Economics Subject for Prathomsuksa 6 students 1. The efficiency of the lesson plans of Problem Solving Thinking using the Four Noble Truths Method on Economics Subject for Prathomsuksa 6 students accorded with criteria set, 86.45/88.07 which was higher than specified criteria set, 80/80 2. The students' Problem Solving Thinking ability after using the lesson plans was significantly higher than that before the study at .01 level 3. The students' learning achievement on Economics subject for Prathomsuksa 6 students after using the lesson plans was Significantly higher than that before the study at .01 level.

Keywords: noble truth 4; Learning Achivement; Economics; solving problems

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม การศึกษาในปัจจุบันได้มุ่งเน้นเพื่อเตรียมบุคคลให้มีลักษณะมองไกล คิดไกล วิเคราะห์ และแก้ปัญหาสามารถเผชิญสถานการณ์ความเจริญทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงเป้าหมาย การจัดการศึกษาของไทย ใน หมวด 4 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาว่ามุ่งพัฒนาและส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความสามารถในการ คิดวิเคราะห์การคิดอย่างสร้างสรรค์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ การคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำ ไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม เกิดความรักในการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้เองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนา อย่างเป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตมีความรู้ความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์ แยกแยะไตร่ตรองอย่างมี เหตุผลพร้อมที่จะเผชิญและปรับตัวให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงได้นั้นต้อง จัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานการคิดของตนเองอย่างผู้มี สติปัญญา รู้จักคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเหตุผลผลการคิดหรือการ “คิดเป็น” จึงนับว่าเป็น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ระบุถึงสภาพของการ จัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านทักษะการคิดยังไม่เห็นผลอย่างเด่นชัด การจะปลูกฝังความสามารถด้านการคิดให้เกิดทักษะในระดับ ที่สูงขึ้นได้จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนานักเรียน อย่างมีหลักการและมีกระบวนการที่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการสอนเพื่อกระตุ้นการฝึกฝนให้ เกิดทักษะการคิดดังนั้นการสอนให้นักเรียนได้รับการเสริมสร้างด้านทักษะการคิด จึงมีความสำคัญ และจำเป็นโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่6 เพราะนักเรียนในระดับชั้นนี้มีความพร้อมในการ พัฒนา ด้านสติปัญญาที่เกี่ยวกับการคิดที่ซับซ้อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ด้านทักษะ การคิดให้กับผู้เรียนมีอยู่หลายแนวทางที่สำคัญ ได้แก่การจัดการเรียนโดยนำพุทธวิธี ทางการสอน มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติรวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการคิดการนำพุทธวิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นวิธีการแห่งปัญญาและการแก้ไขปัญหา ตามระบบแห่งเหตุผล มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการพัฒนา กระบวนการคิดให้กับนักเรียน และฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีระเบียบขั้น ตอนในการคิดรู้จักคิด อย่างมีเหตุผลและรู้จักตัดสินใจ อย่างฉลาดซึ่งเหตุผลดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้อง ปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาเนื้อหา และกระบวนการเรียนรู้โดยเฉพาะกระบวนการเรียนรู้ให้ทัน ต่อสถานการณ์เพื่อสนองความต้องการ ของบุคคลและสังคมทั้งสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความ สมดุลทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมความรู้ ทักษะกระบวนการ คิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยีความสามารถ ความดีและความรับผิดชอบ ต่อสังคมโดยที่หลักสูตรการศึกษายังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (มาตรา 28) ดังนั้นการพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มุ่งเตรียมความพร้อมด้าน สติปัญญาให้มีความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนั้นสำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้นักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาเป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถแสวงหาความรู้สร้างความรู้ได้ด้วยตนเองเลือกรับข่าวสาร ที่เหมาะสม มีความรู้ทั้งหลักการและทักษะปฏิบัติที่มีมาตรฐานมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่ เอื้อต่อการ พัฒนาสังคมและประเทศชาติแต่การเรียนการสอนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมที่ ผ่านมาไม่ได้ นำไปสู่การฝึกให้เด็กไทยรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหา รู้จักเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่ เหมาะสมกับ วัฒนธรรมไทยอย่างชาญฉลาด แต่ก็ยังพบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูยัง มุ่งเน้นทางด้าน ความรู้ความจำครูและยึดแบบเรียนเป็นหลักไม่ได้ประยุกต์หรือ นำ สาระความรู้มา สัมพันธ์กับสังคม หรือความสนใจของเด็ก ทำให้เด็กไทยคิดไม่เป็น ทำไม่เป็นซึ่งจะเห็นได้จากการ ประเมินคุณภาพ ศึกษาในปี การศึกษา 2561-2563 ที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของชั้นประถมศึกษาปีที่6 ของโรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2 คะแนนต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

จากการผลการประเมินที่ผ่านมากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีผลคะแนนต่ำกว่า เป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ทุกปีมีผลคะแนนในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดและเมื่อ พิจารณาในรายละเอียดของผลการทดสอบยังพบว่าในสาระเศรษฐศาสตร์มีผลคะแนนต่ำกว่าสาระอื่น ๆ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาลักษณะของแบบทดสอบจะเห็นว่าส่วนใหญ่จะเน้นการวัดทักษะ การคิดในระดับ สูงโดยกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์คิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันจากสภาพปัญหาที่พบดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงได้คิดหาวิธีที่จะยกระดับผลการเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการ จัด กิจกรรมการเรียนรู้ในสาระดังกล่าวประกอบกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึง การพัฒนาคนให้มีความพร้อมในทุกด้านด้วยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้ทำเป็นคิดเป็น และแก้ปัญหาเป็นเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับ ที่ 12 (พ.ศ. 2560-พ.ศ. 2564)ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และศีลธรรมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงแนวพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงามมีจิตสาธารณะมีคุณธรรมจริยธรรมมีความรักสามัคคีกันและมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชน ศตวรรษที่21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนให้มีคุณธรรมรักความเป็นไทยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยีตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมโลกได้อย่างสันติ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการ ดังกล่าวไปพัฒนาให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ในสาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนวัดบ้านสร้างโดยใช้เกณฑ์80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ4ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาอริยสัจ4 สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ก่อนและหลังเรียนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ4สาระเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนาการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ อริยสัจ 4 สารวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาโดยใช้ กิจกรรมแบบ อริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 โรงเรียนวัดบ้านสร้างโดยใช้ เกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ4ก่อนและหลังการใช้ แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาอริยสัจ4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารเศรษฐศาสตร์ ก่อนและหลังเรียนการใช้ แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่6 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ(One Group Pretest-Posttest Design) มีการเก็บข้อมูลก่อนทดลองและหลังการทดลองนำมา เปรียบเทียบ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา2564 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2 จำนวน 90 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6/3 ภาคเรียนที่2ปีการศึกษา2564 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการการเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ผู้วิจัยดำเนินการ สร้างตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551 กลุ่มสาร สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สารเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่6 เกี่ยวกับมาตรฐานการ เรียนรู้ และตัวชี้วัด 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการเรียนรู้และขั้นตอนการสอน แบบอริยสัจ 4 3)ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สารวิชาเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปี ที่6 โดยมีขั้นตอนการสอนการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ4 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงรวมเวลา ทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ตามเนื้อหาในการการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรดังนี้ แผนที่ 1 เรื่อง บทบาท ของผู้ผลิต เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่2 เรื่อง บทบาทของผู้บริโภค เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่ 3 เรื่อง การ ใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่4 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตผู้บริโภค ธนาการ และรัฐบาลที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่ 5 เรื่อง ภาษีและหน่วยงานที่ทำ หน้าที่จัดเก็บภาษี เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่6 เรื่อง สิทธิของผู้บริโภค เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่ 7 เรื่อง

สิทธิของผู้ใช้แรงงาน เวลา 2 ชั่วโมง แผนที่8 เรื่อง การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในท้องถิ่น เวลา 2 ชั่วโมง 4) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ4 สารเศรษฐกิจศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม 5) นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลตลอดจนความสอดคล้องของขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ4 โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 7) นำแผนการจัดการเรียนรู้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา เนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคะแนนเฉลี่ย 4.75 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมมาก 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์ 9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพครั้งที่1 แบบ1:1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6/1ปีการศึกษา2564โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2จำนวน3คน เป็นนักเรียนเก่ง1คน ปานกลาง1คนและอ่อน1คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติกิจกรรมการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ4และสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ดำเนินการวัดและประเมินผลประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 จากผลการหาประสิทธิภาพพบว่ามีแผนการจัดการเรียนรู้อมีประสิทธิภาพ61.71/66.65ซึ่งยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานผู้วิจัยจึงนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข10) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 แบบกลุ่มเล็ก กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6/1ปีการศึกษา2564โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2จำนวน9คนที่ไม่ซ้ำกันนักเรียนจากการทดลองครั้งที่1แบ่งเป็นนักเรียน3คนปานกลาง3และอ่อน3คนดำเนินการวัดผลประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่2จากผลการหาประสิทธิภาพพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้อมีประสิทธิภาพ 75.08/77.42ซึ่งยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานผู้วิจัยรวบรวมข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข 11) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขครั้งที่2ไปทดลองใช้ครั้งที่3ซึ่งเป็นการทดลองภาคสนามกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่6/1ปีการศึกษา2564โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2จำนวน30คนดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนและวัดผลประเมินผลแก้ไขวิธีการเรียนของนักเรียนเพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้อมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน80/80จากผลการประเมินพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้อมีประสิทธิภาพ81.30/85.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้ 12) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6/3ภาคเรียนที่2ปีการศึกษา2564โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต2

2.การสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษารูปแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) สร้างแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนศึกษาแล้ววิเคราะห์แก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 คะแนนเต็มข้อละ 16 คะแนนรวมคะแนนเต็ม 64 คะแนน 3) นำแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อหาข้อผิดพลาดคล่อง จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ 4) ปรับปรุงแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารวิธีวัดผลการศึกษา 2) ศึกษาหลักสูตรเอกสารประกอบหลักสูตร กลุ่มสาระสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม เครื่องมือวัดผลประเมินผลและเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ดำเนินการสร้าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อและต้องการนำมาใช้จริงจำนวน 30 ข้อ 4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงให้ถูกต้อง แล้วนำแบบทดสอบนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อคำถามในแบบทดสอบ (IOC) 5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 6) นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนวัดบ้านสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้ผ่านการเรียนสารเศรษฐศาสตร์มาแล้ว จากการทดลองใช้แผนการจัดเรเรียนรู้ภาคสนาม 7) นำแบบทดสอบ มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 50% คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ คือ ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ ซึ่งจากการคัดเลือกได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง (P) 0.41 ถึง 0.72 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง (r) อยู่ระหว่าง 0.31-0.69 8) นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson-20) 9) นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2564 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำนวน 30 คน จากการทดสอบ แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น = 0.89

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาในการสอนทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

2.แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 ซึ่งใช้ประเมินเป็นรายบุคคล มีลักษณะเป็นการศึกษาสถานการณ์ ปัญหาที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 4 สถานการณ์ ใน แต่ละสถานการณ์ ไขหประเด็นคำถาม 4 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาตามขั้นตอนหลักของ อริยสัจ 4

3.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 สารวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยกำหนดสถานการณ์แก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ซึ่งมีขั้นตอน คือ ขั้นทุกข์ (ระบุปัญหา) ขั้นสมุทัย (หาสาเหตุของปัญหา) ขั้นนิโรธ (แก้ปัญหา)และขั้นมรรค (วิเคราะห์ผลของการแก้ปัญหา) และนำไปหาคุณภาพโดยภาพรวมพบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.45/88.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 (E1/E2)

2. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนต่างอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรม แบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พัฒนาการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 สารวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอภิปรายตามลำดับ ได้ดังนี้ 1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.45/88.07 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 (E_1/E_2) ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเน้นการแก้ปัญหาด้วยวิธีการสอนโดยวิธีสอนคิดแบบอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นวิธีสอนที่สามารถฝึกฝนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแก่นักเรียนให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นวิธีที่สำคัญตลอดจนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเร่งรัดให้เกิดการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาตามแนวทางของการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม 2545 ที่ระบุถึงความสำคัญและแนวทางของการจัดการศึกษา ในหมวด 4 (2) ระบุให้การจัดการเรียนรู้ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ยึดทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สำหรับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารเศรษฐศาสตร์ และคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กันระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผลซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ วัฒนาพรระงับทุกข์ ที่ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาตลอดจนสภาพแวดล้อมเป็นความสามารถและทักษะของครูมีอาชีพในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพปรากฏว่าอยู่ในระดับดีมาก ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด นภาพร ศรีจันทร์ (2551) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 พบว่าแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภาพเก่าภาพการ์ตูนประกอบการสอนแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบปกติมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.75/86.80 และ 81.48/81.20 ตามลำดับและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอนแบบอริยสัจ 4 ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และสามารถสรุปองค์ความรู้จากเรื่องที่เรียนได้ด้วยตนเอง (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545)

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 สารเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างเป็นนัยสำคัญทางสถิติทั้งระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนเพื่อเน้นการฝึกให้นักเรียนได้แก้ปัญหา

จากสถานการณ์ที่กำหนดในงานโดยให้นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาตามขั้นตอนของอริยสัจ 4 อย่างเป็นระบบตามแนวคิดของ สาโรช บัวศรี ที่ได้นำเสนอแนะกระบวนการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนคือขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) คือ การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลของการแก้ปัญหา ซึ่งการฝึกคิดแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นวิธีฝึกที่สามารถฝึกฝนความสามารถในการคิดแก่นักเรียนให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นวิธีที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเร่งรัดให้เกิดการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ดังทฤษฎีการพัฒนาการคิด ของ บลูม (Bloom : 1961) ที่ได้จำแนกการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้ขั้นความรู้ การรู้ขั้นเข้าใจ การรู้ขั้นวิเคราะห์ การรู้ขั้นสังเคราะห์ และการรู้ขั้นประเมินผล การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ดุษฎีสีตลวรารักษ์ (2554) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสิงห์บุรีจังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มตัวอย่าง 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน ได้รับการสอนแบบไตรสิกขา กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน ได้รับการสอนแบบธรรมสภาจกฉา โดยได้รับการสอนกลุ่มละ 8 คาบ ๆ ละ 50 นาที และมีการฝึกพฤติกรรมโดยให้กลุ่มทดลองที่ 1 เจริญอานาปานสติ กลุ่มที่ 2 อภิปรายสถานการณ์กลุ่มละ 17 คาบๆ ละ 10 นาที ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 สูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากวิธีการสอนแบบปกติส่วนการใช้หลักธรรมการแก้ปัญหาซึ่งอริยสัจ 4 นั้น นักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 (สาโรช บัวศรี. 2526).

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการสอนคิดแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนแบบอริยสัจ 4 เป็นวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 ตามแนวคิดของสาโรช บัวศรี (2526) ที่กล่าวว่าการสอนลักษณะนี้เป็นวิธีที่ผู้เรียนไปประสบและทราบวิธีคิดแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็นแก้ปัญหาได้อย่างได้ด้วยตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคตหากใช้วิธีสอนเช่นนี้บ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นซึ่งขั้นตอน ในการสอนได้กล่าวไว้มีขั้นตอนดังนี้ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) คือ การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข ตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐานขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปจากแนวคิดดังกล่าว

ผู้วิจัยได้นำมาจากรูปแบบในการสอนคิดแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจากแบบฝึกหลายรูปแบบเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเนื้อหาในบทเรียนเพื่อเป็นสิ่งที่ทำให้ให้นักเรียนอยากเรียนรู้ และท้าทายความสามารถในการคิด ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนให้รู้และเข้าใจว่าทุกข์ หรือปัญหาคืออะไร สภาพปัญหาเป็นอย่างไร ปัญหาอยู่ที่ไหน มีขอบเขตเพียงใด ชั้นสมุทัยนักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็น หาสาเหตุของปัญหาจากเนื้อเรื่องในสถานการณ์ ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องที่ครูกำหนดเป็นเนื้อเรื่องจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันอันเป็นข้อมูลที่น่าสนใจจึงส่งผลให้นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมขั้นนิโรธ นักเรียนฝึกวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น และเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและชั้นมรรคนักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาพร้อมระบุเหตุผลประกอบในการเลือกวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เยาวภา ประคองศิลป์ (2554) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบความเห็นชอบตามการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 120 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 40 คน ที่ได้รับการสอนอริยสัจ 4 กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 40 คน ที่ได้รับการสอน และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชมีจันทร์ ศรีรัตน์ (2544) ที่ได้ศึกษาตามขั้นตอนทั้งสี่ของอริยสัจ ที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนโดยการสอนตามขั้นตอนทั้งสี่ของอริยสัจ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา สิทธิชัย (2548) ที่ได้ศึกษาผลการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่องหลักธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมในรายวิชาวิถีธรรมวิถีไทยสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนแบบอริยสัจ 4 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจารุเวช ศิริวิชกุล (2543) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนาสุภาจิตโดยการสอนแบบอริยสัจ 4 กับการสอนแบบปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนาสุภาจิต ที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสัจ 4 สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

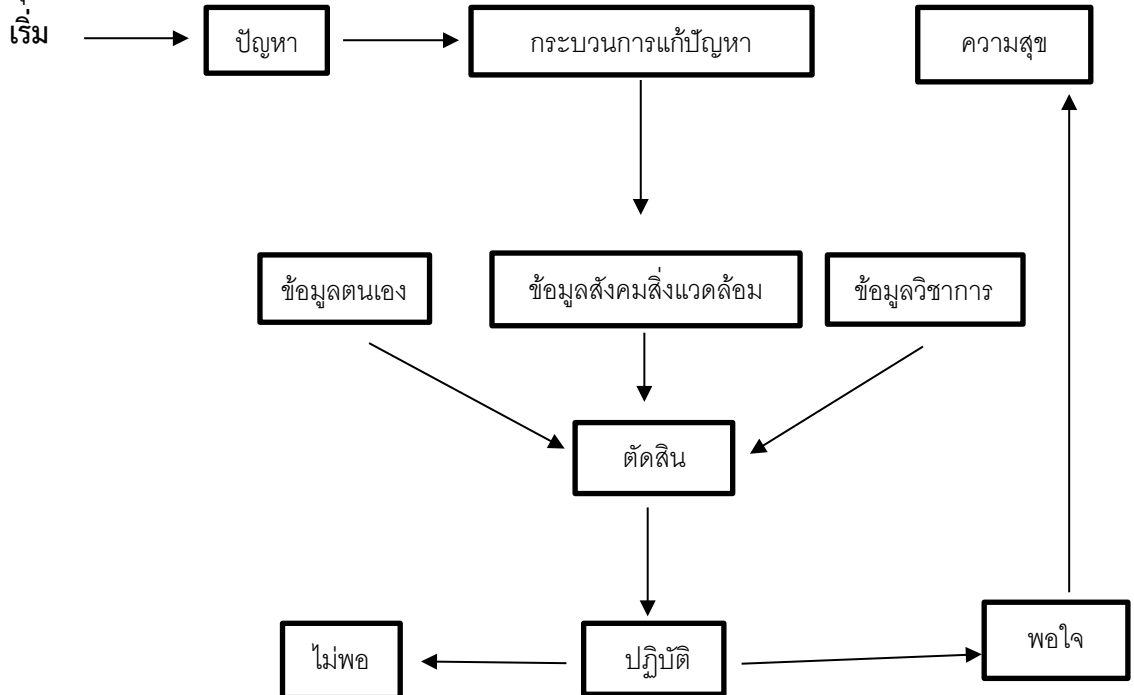
จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการเรียนแบบอริยสัจ 4 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ทำให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็นแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความคิดอย่างกว้างขวางเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาอย่างมีเหตุมีผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีอิสระในการทำงานและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการวิจัยเรื่อง “ พัฒนาการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 สารวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ” ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ตามกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 ดังต่อไปนี้

กระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4

โกวิท วรพิพัฒน์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหามีจุดเริ่มต้นที่ตัวปัญหาแล้วย้อนพิจารณาไตร่ตรองถึงข้อมูล 3 ประเภท คือ ข้อมูลด้านตนเอง ชุมชนสังคมสิ่งแวดล้อมและข้อมูลทางวิชาการ ต่อจากนั้น จึงลงมือกระทำการ หากการกระทำสามารถทำให้ปัญหาและความไม่พอใจของบุคคลหายไป กระบวนการคิดจะยุติลงแต่หากบุคคลยังไม่พอใจและปัญหายังคงอยู่ บุคคลจะเริ่มกระบวนการคิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการคิดของโกวิท วรพิพัฒน์

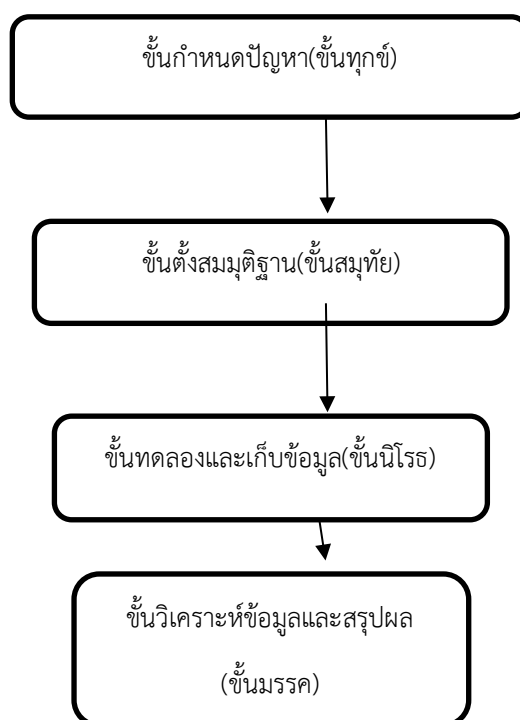
รูปแบบการสอนแบบอริยสัจ 4

สาโรช บัวศรี เป็นผู้ริเริ่มความคิดในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการกระบวนการแก้ปัญหา โดยประยุกต์หลัก อริยสัจ 4 อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ควบคู่กับ “กิจในอริยสัจ 4” อันประกอบด้วย ปริญญา (การกำหนดรู้) ปหานะ (การละ) สัจฉิกิริยา (การทำให้แจ้ง) และภาวนา (การเจริญหรือลงมือปฏิบัติ) จากหลักการดังกล่าว สาโรช บัวศรีได้เสนอแนะกระบวนการแก้ปัญหาในการเรียน การสอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) คือการระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข

2. ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมมุติ) คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้ง สมมติฐาน
3. ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิรนัย) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการ ทดลอง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) คือการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปทั้งนี้ สาริธ บัศรีได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน แบบอริยสัจ 4 ไว้ดังนี้ ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่สาริธ บัศรี เสนอไว้มี รายละเอียด ดังนี้ (สาริธ บัศรี. 2526)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ 4 สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ 4

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดกิจกรรมการต้นเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักธรรมที่นำมาใช้และกระบวนการคิดที่เป็นระบบ โดยทุกขั้นตอนต้องมีความสัมพันธ์กัน

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ควรจัดให้ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ใน ระดับชั้นนั้น ๆ

1.3 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 ทุกครั้งนอกจาก ตรวจสอบ โดยผู้ประเมินแล้ว ควรมีการทดลองใช้ทดลองสอนจริงกับผู้เรียนด้วย

1.4 สถานการณ์ที่นำมาใช้ในการทดสอบการคิดแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ควรเป็น สถานการณ์ที่อธิบายได้ชัดเจน ไม่ยาวเกินไปน่าสนใจ ท้ายสุดสมัชชาจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุ เป้าหมายมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน และความสนใจของผู้เรียนระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้กิจกรรมแบบอริยสัจ 4 ในสาระ การเรียนรู้อื่น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้กิจกรรม แบบอริยสัจ 4 รูปแบบอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีอย่างมีวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.4 ควรมีการขยายผลโดยการนำแผนจัดการจัดการเรียนรู้การคิดโดยใช้กิจกรรมอริยสัจ 4 ลงสู่การปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อหาคุณภาพและรูปแบบและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอลทีเพรส.
- สาโรช บัวศรี. (2526). *วิธีสอนตามขั้นตอนทั้งสี่ของอริยสัจ ศีลศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนธรรมแห่งชาติ.
- รัศมีจันทร์ ศรีรัตน์. (2544). *ผลการสอนตามขั้นตอนทั้งสี่ของอริยสัจที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒปทุมวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการ สอนสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ลัดดา สิทธิชัย. (2548). *ผลของการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมใน รายวิชาวิถีธรรม วิถีไทย สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุเวศ ศิริวนิชกุล. (2543). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปี ที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิตโดย การสอนแบบอริยสัจสี่ กับการสอนแบบปกติ*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.